

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI 48-AS FÜGGETLENSÉGI KOSSUTH-PÁRT POLITIKAI LAPJA

A SZÉKELYUDVARHELYI „SZÉKELY TÁRSASÁG” ÉS TÖBB EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

Megjelen hetenkint kétszer: osztorfőnkön és vasárnap.
 ELŐFIZETÉSI ÁRA: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Külföldre egész évre 12 K. Községek, községi előjárók, papok és gazdasági egyesületi tagok egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják. Egy példány ára 10 fillér.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETE GH P A L
 LAPTULAJDONOS.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: Székelyudvarhely, Kossuth-utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Kéziratokat vissza nem adunk. Hivatalos hirdetések 100 szög minden szó 6 fillér, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet om. 8 fillér, többzori közlésnél 6 fillér. Nyílt-tér s.o.a. k. Díjak előre fizetendők. — M. kir. postatakarékpénztári osek- és klóring 10,489. szám

Gazdasági önállóságunk kérdése.

Írta: Nagy Emil országgy. képviselő.

Negyven éven keresztül egy megcsontosított dogma uralkodott nálunk, mely szerint Magyarország gazdasági érdeke feltétlenül megkívánja az erősebb Ausztriával való gazdasági közösséget. Mélységes meggyőződésem, hogy ez a nézet hibás; ez a dogma nem áll meg. Mert nincs olyan nép, amelynek a gazdasági önállóság jót ne tenne, a mely a gazdasági lekötöttség jármá alóli felszabadulással, ne a gyarapodás és a boldogulás útját találja meg.

Ez lelken mélységes meggyőződés, amely még erősebb gyökereket vert bennem, mióta napról-napra látom, hogy Ausztria népei főleg Luéger keresztény szocialistái, akik pedig ma az osztrák kormányzat irányítádo tényezői, mily gyűlölettel fenik fogukat nemzetükre, tabál tiporva a méltányosság leg-elenibb fogalmait is.

Ha oly igazságosan foguak fel Ausztriában érdekeinket, mint a mily méltányosan kezeljük mi az övéket, akkor talán még lehetne a közösség előnyeiről beszélni, de amikor túlfelöl csak a gyűlölség lángját látjuk elevenünk lobogni, lehet-e azt komolyan állítani, hogy mi csak Ausztriával való gazdasági közösségben találhatjuk fel boldogulásunkat? Ezt jóhiszeműen senki se állíthatja. S mert a gyűlölség lángját napról-napra erősebben látjuk lobogni, hamarosan el fog következni az az idő, amikor egyedül az ország függetlenségének és gazdasági önállóságának eszméje fogja uralni az egész hazai közvéleményt, s nem lesz magyar e hazában, aki az ország üdvét ne látná az önállóság bekövetkezésében. Az osztrákok igazságtalansága és gyűlölködése a közösségi dogma legnagyobb ellensége, mert a közösségi dogmát a szabadelvű párt is csak érdekeinknek osztrák részről való méltányos kezelésével képzelte; erről pedig az osztrák parlament mai állapota mellett többé alig lehet szó.

Ha ez az én politikai meggyőződés és hitem, s magam is egész lélekkel csüngök a gazdasági önállóság nagy eszméjén, ugy azt kérdezhetné tőlem valaki, hogy miért nem állok azok közé, akik az önálló bank 1911-re való felállítását ki akarták mondani a párttal,

s miért vagyok épen egyike azoknak, akik Kossuth Ferencet törhetetlenül követik?

Válaszom igen egyszerű. Nem érzelgek. Nem beszélek barátságról, szeretetről és háláról, amivel mindenki tartozik annak, akit vezéreül avatott, e percben kikapcsolom érzéseimet s ugy beszélek, mintha nem is ismerném Kossuth Ferencet s nem ismerném Justh Gyulát se, s ugy adom meg a kérdésre a választ, amely egyszerűen az, hogy aki ma azt mondja, hogy 1911-re önálló bankot tud csinálni, az vagy nem mond igazat; ahhoz pedig hogy az embernek alkalma legyen hazudni, kár mandátummal birni.

De ezenfelül az én privát meggyőződésem még abban is eltér a Justhék felfogásától, hogy én szerintem az önálló bank kérdését nem szabad csak kortes jelszónak használni, hanem az önálló bank felállításának kérdésénél ügyelni kell a dolog pénzügyi előkészítésére is, s szent hitem, hogy ha még a király vétőjavát nem is állnánk szemben, akkor se lehetne már többé 1911-re jó nemzeti bankot csinálni. Már pedig én csak olyan nemzeti bankot tartok üdvösnek, amely jól meg van alapozva s némi átmenet után legalább olyan olcsó hitellel tud szolgálni az országnak, mint a közös bank.

Viszont ezen nagy pénzügyi kérdésnek pusztán párt taktikai kortes fogássá alacsonyítását helyesnek elismerni nem tudom.

Ami az én felfogásomat illeti, én ugy képzeltem a gazdasági önállóság iránti harc megvívását, hogy először is jó választói törvényt kell csinálni. Mert olyan választói törvény, amely megöli a magyar faj hegemoniáját örökre: megöli a gazdasági önállóságot s vele az önálló bankot is. Az ennek alapján megtartandó új választásokon végkép kiestek volna a parlamenti sulyból a gazdasági önállóság ellenesei, mi függetlenségük pedig olyan többségben jöttünk volna vissza azután, hogy konszolidált állapotok teremtésével, igazán sikeresen alapozhattuk volna meg az önálló bank talaját egy későbbi időpontra.

Tehát nézetem szerint Justhék egész akciója részben nem őszinte, részben felesleges s részben elhamarkodott volt. A főszlyt különösen az utóbbira helyezem épen azért, mert az önálló banknak igaz hive va-

gyok. Ugyanis elhamarkodott akcióval a legokosabb dolgot is el lehet rontani s ha egy hírtelenében jól-rosszul előkészített nemzeti bank a népek drágább pénzt adna, mint adott a közös bank, nagyon joggal tartok attól, hogy épen az ezen állapottal egybeeső ama választásnál, mely az általános választói jog alapján fog megjelteni, a nemzeti bank hiveinek számát a hatalom játszva tudná megapasztani. Pusztán azért, mert valami benn van pártom programjában, nem irtózom attól, hogy az elvet gondos előkészítéssel egyesítem s nem látom be, hogy azért, mert az önálló bankot én is akarom, miért muszájjon nekem is épen ugy ugrálnom, ahogy egy meg lehetósen szűklátókörű felfogás azt reám parancsolni akarja.

Justhék lépése ezenfelül már csak azért is elhamarkodott és magára az önálló bank eszméjére káros volt, mert ha mi a pártból nem lépünk ki, hanem népszerűségünk megóvása kedvéért túrjuk azt, hogy a parlamenti öbbség a királylyal megint konfliktusba keveredjék, ugy nem tudni, hogy ez a konfliktus mikor és miként végződött volna. Egy azonban bizonyos, hogy egy ilyen konfliktus az önálló banknak 1917-re való felállítását lehetetlenné tette volna, mert az előkészítés és konszolidáció legdrágább esztendeitől fosztott volna meg bennünket egy ilyen nemzeti konfliktus És mikor azután megint kötöttünk volna egy második paktumot, akkor megint a romokeltakarítása vette volna igénybe összes időnkét és megint csak előkészületlenül talált volna bennünket még az 1917-iki dátum is. Nem frázist mondok tehát azzal, mikor azt mondom, hogyha a nemzet tisztán látna, nemcsak szíve, hanem esze szerint is itélné meg a közviszonyokat, ugy arra a meggyőződésre jutna, hogy az önálló bank tulajdonképeni legnagyobb ellensége Justh Gyula, legnagyobb előmozdítója Kossuth Ferenc.

Mert Justh Gyula akarja ugyan a bankot, sőt mérgesen és türelmellenül akarja, de hogyha a nemzet az ő akarata után menne, akkor ugyan még 1917-re se lenne önálló bank, hanem lenne egy csomó zavar; az történnék, hogy némelyek Lukács László segítségével egy csomó állást és tarcát kapnának. Ez azonban bármennyire szép dolog is, az önálló bankkal mégse ér fel.

Viszont Kossuth Ferenc igaz ugyan, hogy kalendáriumi dátumért nem viszi a király ellen ismét duló harcba az országot, hanem bölcsen visszavonulva, az erők megtakarításával, kellő előkészítés után, a sikere sokkal közelebb áll a valószínűséghez, mint Justhék egész akciójéé.

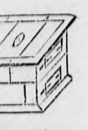
De ha mindez nem is így lenne, ha nem is kellene az önálló bankot előkészíteni, hanem egyszerűen meg lehetne csinálni márol-holnapra s ha egy konfliktus a királylyal nem is hátráltatná az önálló bank felállítását, akkor is kétségtelen, hogy e kérdésben most fujni meg a döntő rohamot, igen ügyetlenül és rossz időpontban megválasztott taktika volna.

Az európai pénzember csak azt látná, hogy mi megint harcban állunk a királylyal, s azt kérdezné: miért van ez? Azt kellene felelnünk, hogy egy nagy nemzeti jelszóért, a bankért. Még pedig ennek pontosan 1911-re való felállításáért.

De hisz Önök nemrégén szintén harcban állottak királylyal, kérdezné az európai ur — hát ez miért volt? Nem felelhetnénk mást, minthogy a katonai követelésekért volt. — M gkapták ezeket? — kérdezné ő. — Nem! Nem kaptuk meg, mert ezen kérdést az új parlamentre háritottuk. — Megcsinálták az új parlamentet? kérdezné ismét tovább. Amire megint ezt kellene felelnünk, hogy nem hogy nem csináltuk meg, de ma a király egyenesen hajlandó egyes nevezetesebb katonai követelmények teljesítésére, de abban most már annak látása hátráltatja, hogy Justh Gyula nagy tömegű pártjával egyszerűen faképnél hagyta most már a katonai kérdéseket, azzal a legcsekélyesebbet se törődik, hanem most már csak a bankot kiáltja.

Biztosan tudom, hogy így festene a kérdés az egész művelt világ előtt s egy ilyen konfliktussal nem hogy meg nem nyertük volna a magunk számára a művelt nyugat pénzpiacának bizalmát, hanem ellenkezőleg az még csak csökkent volna.

De Kossuth Ferencel együtt mi nem léptünk erre az útra, bár tudtuk, hogy ez még népszerűségünk kockázatásával jár is. Mert sajnos, a magyar társadalom még mindig azon a fokon van, hogy itt nem az ész, nem a tervszerűség, nem a belátás imponál, hanem az, hogy valaki habzó szájjal a mellét verje, s szün

ak.

issza

834	1931
615	935
552	920
325	617

838
619
418
410
1008

TRAKI

TRAKI

telenül csak népszerűségi szölamokkal töltse meg a levegőt. Sajnos, nekünk az ilyen ember derék, erős magyar akkor is, ha hazáját, ha tudná, bolond dologba is vinné bele, míg ellenben aki jobban szereti a hazáját, mint a saját népszerűsége érdekét, az ilyen férfiú felett a magyar közvélemény hamar pálcát tör.

No de én mégis remélem, hogy az ország többsége ezen kérdésben józan belátásra vergődik s el fogja ismerni azt, hogy becsületes és hazáját szerető őszinte politikus nem tehetett másként, mint a hogy K o s s u t h Ferenc cselekedett.

Az én lelkemben mélyen meg van alapozva a függetlenségi politika magasztos eszméje, de amióta politikával foglalkozom, mindig és mindenütt azt hirdetem, hogy a függetlenségi politikát ki kell emelni abból a kicsinyes, jelszavas, kortes gőzkörből, aminőben az évtizedek óta leledzett és fel kell emelni arra a piedesztálra, ahol nemcsak jelszavakkal dobálódzni, hanem reális valóságot megteremtteni lehet csak a polgárok és képviselők elsőrendű gondja.

A régimódi frázisokon nyargaló sablonos irányt sohasem tudtam helyeselni. Én csak azóta vagyok ennek a pártnak hűséges követője, amióta K o s s u t h Ferenc bölcs, higgadt és európai ízű gondolkodásmódja megértette velem, hogy van egy másik fajta igazi függetlenségi politika is, amely a jövőben meg fogja hódítani magának az egész művelt magyar társadalmat és amely magyar társadalom a jelszavaknak és szafos mondásoknak nem, de a haza igaz, reális érdekű kultuszának készsége fog hódolni. S ez lesz a függetlenségi eszmének az általános győzelme. Az ország szempontjából erre van szükség, mert a függetlenségi eszmék, mint szükkörű merev pártérdek, csak egyeseknek szolgálhatnak népszerűségi mandátummal, de magát az ország boldogulását nem viszik előre.

A függetlenségi eszme csakis akkor lesz igazán a nemzet közkinccse, ha a párt hatalom és korlátolt kortes szempontokból kiemelkedve, a nemzet egyetemét igyekszik előre vinni a boldogulás útjára.

Az emberiség érdekében.

Hajdó-féle mentőkészülékek.

Szekely ember találmánya.

A huszadik században, midőn már maholnap az emberiség igájába hajtja még a levegőt is, egyre-másra jelentenek be a szabadalmi hivatalhoz különböző találmányokat. Mind ezen találmányok között méltán foglalják el az első helyet azok, amelyek az emberiség megmentését tűzték ki célul.

Ilyen első helyen említendő talá-

mány a szentléleki H a j d ó Márton kiskunfélegyházi csendőrfőhadnagy mentőkészülékei.

Az egész világot borzalommal tölti el egy-egy tűzvész, midőn az emberek százai pusztulnak oda, de eddig nem lehetett eszközt találni a mentésre, csak borzadályljal nézték tehetetlenül a romboló elem pusztításait.

Módunkban van ismertetni ezen készülékeket s örömmel is tesszük meg, hiszen nemcsak egy törekvő szekely testvérnek, de "az emberiségnek vélünk szolgálatot tenni az által. Felhívjuk az illető körök figyelmét, hogy vegyék a jól megérdemelt pártfogásba, hadd hódítsanak végig a világon egy magyar név és hadd lássák, hogy van itt is gondolkozó ember s nem vagyunk épen „betyárenland."

Különben Hajdó, mint kiváló csendőrtiszt, legközelebb is miniszteri dicséretben részesült, a mi nem is csoda, hiszen a szakaszánál az elkövetett bűnügyeknek 99%-át derítette ki. Diszére válik testületének, s bizony a szekely névnek is csak elismerést és tiszteletet vivott ki mindenhol.

Különösen Hunyadmegyében kifejtett tevékenysége, amidőn ezer és ezerszámra leleplezte a felfegyverzett oláhágot, oly szolgálatot tett hazájának, népének és nevének, hogy örökre feledhetetlen kell legyen. No de ezek nem is tartoznak éppen erre a lapra, csak egyéniségének egy pár szóban való esetelese. Hanem lássuk ama nevezetes találmányait, a melyekkel világkörűli hódító útjára indul.

Hajdó-féleszabadalmazott mentő-zsölye

Rendeltetése a mindennapi használatban: a) zsölye, b) pamlag, c) egy asztal és négy szék, d) kényelmes ág. Minden egyes alakjában a legcsinosabb butort szolgáltatja és mint ilyen is, a világpiacra versenyen kívül áll.

Tűzvész esetén megbecsülhetetlen szolgálatot tesz. Egy perc alatt a butorziati részeket eltávolítva, azonnal rendelkezésre áll a mentőkészülék, melyben egyszerre 8—10 tagból álló család menekülhet még a hatodik emeleti magasságból is.

Ez úgy történik, hogy a mentőkészülék az e célra kifejlesztett készülékkel (ez egyúttal ablakkeret dísz is) ellátott ablakon felnyitása után kitolatik és a becsatolt készülék automatikusan az ablak párkányával egy magasságban, erkélyszerű alakot vesz fel. Midőn a menekülők elhelyezkedtek és indulásra készen vannak, a gyermek által is könnyedén kezelhető gépezetet működésbe hozzák s így 2—3 perc alatt a menekülés megtörténik.

Tűzoltásnál ugyanezzel a készülékkel két ember bármely emeleti magasságba felszállhat életmentés avagy tűzoltás végett. Vihetik magukkal a fecskendőbe kapcsolt tömlőt és a vizugarakat közvetlen közelből oda irányíthatják, ahol leginkább szükség.

Színházi páholyokban teljes butorzatot (1 asztal, 4 szék) nyújt. Tűzeset alkalmával pedig a páholyhoz legközelebb levő ablakokon, egy-két perc alatt menekülhet rajta a közönség.

A zsölye butornak, gépezet nélkül is beszerezhető, mivel mentőkészülékkel utólagosan szintén felszerelhető. Ilyen zsölyepárnákat különösen automobil üléseknek és vadászkoocsokban nagyon praktikus használni, mivel véletlen balesetkor azonnal ágygyá alakíthatók.

II. Hajdó-féle mentő-erkélyek.

E csinos kivitelű erkélyek ugyanolyan beosztással és rendeltetéssel készülnek, mint a meglevő vasrácsos erkélyek. Azonban úgy vannak a falba beerősítve, hogy tűzvészkor egy perc alatt lekapcsolhatók és 20—25 ember is teljes biztonsággal, kényelmesen menekülhet rajtuk.

A gépezet az erkély padlózatában úgy van elhelyezve, hogy abból rendes körülmények mellett, semmi sem látható. Tűzesetkor azonban a padló felnyitható, az erkély fölött levő kifüggesztő készülékbe kapcsolják, majd a forgattyút egyszer körülfordítjuk és az erkély a falból kikapcsolódik. A menekülők elhelyezkednek s tetszés szerinti lassu-avagy gyorsasággal leutaznak a földre.

A kifüggesztő készülék az erkély fölött, mint szükséges nap- és esőellen használt ernyő állványát képezi a rendes napiéletben.

Ilyen erkély már 380 koronától kezdve kapható. Meglevő erkélyek szintén átalakíthatók. Ez esetben az átalakítási munkálatok és a sodronykötél ára is külön fizetendő.

III. Hajdó-féle mentő ablak-virág-állvány.

A mentéshez kiszemelt bármily keskeny párkány elé teljesen felszerelve helyezhető el. Díszes virágok és folyondár között, észre sem vehető, hogy az egyúttal mentőkészülék is. A gépezet egy bádög ládikában áll. Tűzvészkor a virágokat pár másodperc alatt eltávolítjuk és 6—8 tagból levő család azonnal menekülhet.

Egy ilyen készülék pedig 200 koronától kezdve megrendelhető.

IV. Hajdó-féle mentő cég- és címtáblák

Gyárak, színházak, szállodák, kórházak, gőzmalmok, iskolák stb. épületein elhelyezve, mint cím- és cégtáblák, tűzesetkor pedig 70—80 ember megmentésére alkalmas készülékké alakítható át.

A gépezet és felszerelés a cím- és cégtábla mögött van elhelyezve. Szükség esetén a táblák lecsatolása és vízszintes helyzetbe hozása szükséges, hogy a menekülők helyüket elfoglalják és pillanatnyi gyorsasággal menekülhessenek.

Már 400 koronától kezdve kaphatók ilyen cím- és cégtáblák.

A mentőkészülékek kezelése igen egyszerű. Használati utasítás mindeniken van. Egyszeri megmutatás után elsajátítható.

A kátrészrei vasból vannak és száz év alatt sem válnak hasznavehetetlenekké. Rendes felügyelet mellett, rozsdá ellen védhetők.

A szabadalom eladó. Írásbeli tárgyalásokat készségeggel folytat a feltaláló.

Ime ezek ama találmányok, a melyek különösen a nagyvárosi lakó soknak biztosítanak nyugodalmat és éjszakákat. Vegyék figyelembe az érdekelt körök s ne engedjék, hogy kénytelen legyen külföldre vinni ezt a tűzrendészetben korszakot alkotó találmányt. Szakítsanak a nem törődésséggel s álljanak mellette teljes erővel. Szekelyföldi és magyarországi hírlapok, vegyék át e közleményt akár egész terjedelmében, akár átdolgozva, mert bizony az emberiségnek tesznek vele szolgálatot.

Téli jótékonyosság.

(T. E.) Künn zug a szél. A zuzmarás ablakok mögül dideregve tekint kifelé az érzékeny szívű altruista. Néki fáj a dermesztő hideg, a ruhátlan szegénység. Az ő tagjain sivit keresztlül az északi szél fagyasztó lehetete. A barátságos meleg, a keleti kényelmességű, selymes puhaság, mely körülveszi, néki nem nyújt élvezetet, mert így hatványozottan érzi azok fájdalmát, keservét, kik mindezt a földi kellemetességeket, sajnosan nélkülözni kényserülnek.

S különös. A barátságos meleg szobákban csak nagyon keveseknek dobban meg szívük ily érzelmektől áthatva, ha a kályha kürtön keresztül valami felelmetes sivitással dudol be a szél, csak kevesen érzik át teljes nemességében a szegény, szerencsétlen nélkülözők sorsát, csak kevesen tudják méltányolni a téli jótékonyosság hatványozott szükségességének fontosságát.

A kávéházak, a külön helyiségek összejevő társaságaiban, ilyenkor szokták azokat a jótékony célú dártdók, céciók tervezetét, a melyek végcéljukban mindenkor, tényleg valamelyes humanitárius célt szolgálják, de végeredményükben mindenkor csak igen csekély hányadát juttatják a jótékony célra adózók adományai-ból, a tényleg arra rászorultaknak.

Ezzel nem akarjuk hűtlenséggel megvádolni, a télen oly unos-unúg rendezett jótékonycélú mulatságok rendezőit. Isten mentse! Távól áll az tőlünk. Mi csak esetleg azt kárhozzatjuk, hogy a jótékony célra alakult vigaságok budgetjének legnagyobb részét oly kiadások emésztik fel, amelyek azután teljesen megsemmisítik még a kilátását is annak, hogy a jótékonycélra szorultak tényleg a kellő segítséget megkapják.

Láttunk mi már olyan elszámolásokat, tényleg teljesen korrekett elszámolásokat, hol a mulatságra befolyt összegből, noha ez szép summát tett ki összevéve, a jótékonycélra tiz, mond tiz korona jutott, míg a rendezés költségei esetleg ezer koronát is felemésztettek. No már az ilyen jótékonycélból nem kérünk. A tiszteletjegyekkel végig házalják a társadalom elítjét s azok azon hiszemben, hogy tényleg a jótékonycél oltárán áldoznak, lefizetik a tőlük tellő s társadalmi állásukhoz mért összeget, hogy a végén azután a rendező urak egy jót mulassanak az ő költségükön, a szegény jótékonycélra utalt szenvedőknek pedig felkopják az álluk az éhségtől, ruhátlan tagjaik meggémberejedjenek a hidegtől.

S ez pedig a norma. A jótékonycélú mulatságoknál maga a jótékony cél rendszerint sokkal kisebb szerepet játszik a mulatság mellett, melynek minél jobban sikerültére a rendezőség még a legmesszebbmenő áldozatoktól sem riad vissza. Ha azok a közreműködő művészek, kik különben teljesen önzetlenül, épen a jótékonycélra való tekintettel díjtalanul szolgáltatják a műélvezetet az azt megkívánó közönségnek — tudnák, hogy abból a csokorból, mit a rendezői figyelmesség néki juttatott, egy szegény éhező család, talán félhónapi létföntartását nyerhetné el, bizvást állíthatjuk, szívesen lemondana s juttatná azt is a jótékonycélú szent tűzében lobogó oltára.]

ág.

A zuz-
gyve te-
ltruista
ruhát-
in sivi
gyasztó
a ke-
uhaság,
ajt élve-
min erzi
ajnosan

meleg
eseknek
elmektől
keresz-
sal dudol
k át tel-
szeren-
ak keve-
éli jóté-
gességé-

lyiségek
ilyenkor
élu dári-
yek vég-
g vala-
olgálják,
ndankor
juttatják
mányai-
ultaknak
enséggel
os-unig
altságok
ol áll az
kárhoz-

a alakult
nagyobb
sztik fel,
gemmi-
ak, hogy
ényleg a

számolá-
at elszá-
a befolyt
amát tett
ára tiz,
a rende-
ronát is
ylen jó-
tisztel-
adalom

on, hogy
n áldoz-
s társa-
get, hogy
rak egy
gükön, a
szenev-
álluk az
ggembe-

ótékony-
jótékony
b szere-
tt, melye-
e a ren-
ebbmenő
Ha azok
k külön-
épen a
l díjtala-
ezetet az
— tud-
ól, mit a
juttatott,
alán fél-
hetné el,
mondana
ág szent

Még most nem késő. Még most segíthetünk a szegény nyomorgókon, segíthetünk úgy, hogy a mulatózók is megkapják a magukét, de viszont a jótékony cél is számadását találja a rendezett mulatságokban. Vonjuk össze kissé azokat a költségeket, melyek feleslegességét mindenki belátja, mindenkinek, aki tudja, hogy most a jótékony célra való tekintetből mulat s a szegény — hidegben, fagyban didergők javára izzadja el fényes fehérre vasalt gallérját s plasztrenját. Nem kívánja senki, hogy pazar virág-disszel ékesítsék azt a termet, hol kivilágos virradtjogóják a táncot, s a hölgyek is inkább lemondanak arról, hogy fényes táncrendekkel díszítsék szobájuk falát, ha azzal egy éhező, vacogó száját betömhetik.

Be kell vinni a köztudatba, hogy a jótékony célú mulatságok, elsősorban a jótékony célt szolgálják s csak másodsorban a mulatság, mert az azokra adakozók nagy része el sem megy a mulatságra s tisztán a jótékony célt kívánja adományával előmozdítani.

Mulassunk, amíg fiatalok vagyunk vigadjunk szertelen, pazarjókéddel, ne lógassuk le orunkat, ha Karnevál hercege, majd díszes bevonulását tartja, de mulassunk úgy, hogy azoknak, kiknek érdekében történik a vigasság, ne szomorúan tapasztalják, hogy a rendezőknek igen sok pezsögőre jutott a mulatság jóvoltából, de annál kevesebb kenyér nekik, az éhezőknek, s fűtőanyag a didergőknek.

HIREK.

KOSSUTH.

Magyarország minden hatósága és intézményei képviselőiben, pénteken avatták fel Kossuth Lajos tetemének örök nyughelyét: a nemzet által emelt gyönyörű mauzoleumot. Milyen más képe volt ez ünneplésnek, mint tizenöt év előtt a nagyszerű temetésnek. Akkor gyászoltak a magyar nép milliói, de hiányzott a végrehajtó hatalom. Most ünnepltek a népek milliói, de a kormány és minden hatóság együtt ünnepelt a nemzettel.

A kormány, az országgyűlés két háza, az összes pártok, az összes megyei és városi törvényhatóságok teljes díszszel, ünnepiességgel rakták le koszorúikat az új temetésen felszentelt örök ravatalra.

Tizenöt évvel ezelőtt minisztertanácsi határozatra, az állami épületekre kifizetett zászlókat eltávolították. Most ugyancsak minisztertanácsi határozatra, Wekerle koszorút helyezte a kormány nevében Kossuth Lajos ravatalára.

Tizenöt év előtt Bánffy Dezső báró, a Ház elnöke, kicsinyes ürüggyel kitért hazafi kötelessége és a Ház parancsa elől... Most ilyen kegyeletsértések nem fordultak elő.

Kossuth Ferenc fivérével: Lajos Tóddal, Palla Sándor és Jakab Sándor titkárok kíséretében kilenc órakor érkezett ki a kerepesi-uti temetőbe. Ekkor kezdetét vette a gyászszertartás.

A mauzoleum bal oldalán helyezkedett el a Kossuth-család. Az ünnepély a Hymnusz éneklésével vette kezdetét, melyet a budai dalárda adott elő.

Ezután Vaszilievits János alpolgármester lépett a szónoki emelvényre és mint az építési bizottság elnöke, tett jelentést a polgármesternek a mauzoleum építési munkálatok befejezéséről.

Alig végezte beszédét Bárczy István váltotta fel a szónoki emelvényen. Gyönyörű beszédben emlékezik meg a nemzet nagy halottjáról. Végül átveszi a mauzoleumot és átadja rendeltetésének.

Most újra ének következett. A budai dalárda énekelte el a Kossuth-hymnuszt.

Következett a hamvak egyházi megáldása. Scholz Gusztáv lutheránus püspök tartott magasztos beszédet.

Midőn a koporsót kiemelték, konstatálták, hogy annak zöld színe teljesen fehérre változott. Az agnoszkálást Földy Emil tisztii főorvos végezte, a ki a koporsó üveg ablakán át vizsgálva, konstatálta, hogy dacára a 15 évnek, Kossuth Lajos arca egy árnyalattal sem változott.

Erre a képviselő a koporsót átszállították a mauzoleumba és megkezdődött a töméselési munkák elhelyezése.

A család koszorúján, a melyet Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter helyezett el ez a felírás díszlik:

A hamvak nyugodjanak; a szellem törjön ki a sírból. Végtelen kegyelettel Kossuth Ferenc és Lajos Tivadar.

A negyvennyolcas függetlenségi Kossuth-párt koszorúját Reöck Iván országgyűlési képviselő helyezte el a következő szavak kíséretében:

A negyvennyolcas függetlenségi Kossuth-párt nevében hálás kegyelettel és tisztelettel teszem le a koszorút azzal a szent fogadalommal, hogy: Kossuth Lajos, vezérünk, mi a Te emlékedhez, a Te nagy eszményeidhez hívek maradunk mindörökké, a Te eszméid mellett kitarunk a legvégsőig. Nemcsak vallói és hirdetői, de követői és megvalósítói akarunk lenni a Te eszményednek, a melyet állandóan, megszakítás nélkül, napról-napra gyökereztetünk meg mind mélyebben a gyakorlati életben, még pedig úgy az élet napi munkájában, mint nagy politikai küzdelmeinkben. A cél mindig egy mindig ugyanaz marad: küzdelmünk nem szünetel, míg el nem érjük.

— **Alispáni vizsgálat.** Dr Sehesi János vármegyei alispánja a vármegyei községi és körjegyzők személyes vizsgálatát megkezdte. E hó 24-én Gálffy Kálmán járási főszolgabíróval Molnár Lajos erdélyi jegyző irodáját s a községi pénztárkezelését és ügyvitelét bahatóan, a legnagyobb részletességgel megvizsgálta. A tapasztalt példás rend felett elismerését nyilvánította, amit készséggel irunk a pontos jegyző javára. Reméljük, hogy az alispán vizsgálatát tovább folytatja és az esetleges hanyagabbak szigorú vizsgálatára is időt fordít.

— **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Kiss Róza okleveles kisdédvönöt az etédi állami kisdédvódához ovónőnek nevezte ki.

— **Kulturpalota — Brassóban.** A brassói Nemzeti Szövetség legutóbbi ülésén a vármegye főispánja azt jelentette be, hogy a kormány a brassói kulturpalota költségeire 700,000 koronát ad. Az építést jövő tavaszkor megkezdik. Hát a mienkivel mi történik? Hova lett a Székely-Társaság életre való tervezete? Talán csak nem selejtezték ki a városnál?...

— **Szent Antal estély.** Fényesen kezdte meg folyó hó 23-án a szent Antal társaság ezen évad estélysorozatát. Gróf Bély Margit szereplése óriási közönséget vonzott egybe. Szabó Antal bekezdő éneke után Mikes János gróf megnyitó beszédében gyönyörű gondolatokban ismertette a szegények szeretettel párosult segélyezését. Burnász Erzsike sok közvetlenséggel, kiváló betanulással szavalt, majd Palló Imre és Szomesán László Vörösmarthy Maróth Bánjának adták elő egy jelenetét kiváló betanulással. Következett Bély Margit grófnő művészi zongorajátéka. A magyar dalt interpretálta annyi tudás, érzés és bravúrral, milyenhez hasonlót ritkán van alkalom hallani. A közönséget valóságos magával ragadta és a zugó tapsviharnak engedve, még a harmadik újra után is két magyar dalt játszott a fiatal grófnő. Embery Árpád országgyűlési függetlenségi Kossuth-párti képviselő magas színvonalon álló szabad előadást tartott a szent kereszt jelentőségéről. Szabó Antal éneke „Oh áldott szent Anyánk“ zárta be a sikerült estélyt. Az estély fardhatatlan rendezői: Daróczy Erzi és Gergely Ilonka voltak. A következő estélyt özv. Ugron Istvánné, Dr Vass Lajosné és Voith Mária rendezik december 12-én. — A szegények részére december hó 5-én lesz az első ebéd kiosztás.

— **Tanári kongresszus.** Az erdélyi róm. kath. státus középiskoláiban működő tanárok egyesülete évi közgyűlését minap tartotta meg Kolozsváron. Városunkból: Soó Gáspár, Tamás Albert, Embery Árpád, Gáspár Balázs, Fazakas Gáspár és Dobos Ferenc dr vettek részt. Embery indítványára táviratilag üdvözölték az erdélyi püspököt, Apponyi minisztert és 80-ik születési évfordulója alkalmából Zichy Nándor gróft. Tamás Albert javaslatára a tárgysorozaton változtattak az elsőnek Fazakas Gáspár ismertette a Dent-féle módszert a latin nyelvi oktatásban. A sikerült és élvezetes előadás nyomán élénk, hosszas vita támadt. Végül Pál Antal elnök kihirdette a határozatot, mely szerint az egyesület kéri a főhatóságot, hogy a Liber Sexti-t a státus intézetei számára, ahol behozni óhajtják, engedélyezze.

— **Kálvin-estély.** A református egyházközösségben f. évi november hó 28-án, advent elsővasárnapján kezdődnek el az egyházi estélyek. Az első estély, mely d. u. 5 órakor a ref. kollegium tornacsarnokában lesz megtartva, Kálvin János emlékére lesz szentelve, kinek ez év jul. 10-én

volt 400 éves születési évfordulója Ezen alkalomból kifolyólag a rendezők a következő érdekes programot állították össze: 1. A gyülekezet éneke. Mint a szép híves patakra XLII. Solt. 1. vers. 2. Elnöki megnyitó. 3. A fejedelem. Felszeghy Dezső költeménye. Szavalja: Boga Janka. 4. Kálvin János emlékezete. Felolvasás tartja: Vajda Ferenc, ref. pap, esperes. 5. Énekel: Horváth József, ref. kántor. Háromionumon kíséri: Kertész Albertné. 6. Ki volt Kálvin János Kozma Andor költeménye, szavalja: Kiss András VII. 7. Elnöki zárszó. 8. Ének: Áld meg Ur Isten a te népedet. Ezen estélyre a belépés ingyenes; külön meghívók nem bocsátatnak ki, de ez uton minden érdeklődőt meghív a rendezőség. Az estély rendezői: Félegyházi Antalné és Vajda Ferencné.

— **A gyilkostó kihasználása.** Gyergyószentmiklóson akció indult meg a Gyilkostónak villamos műhöz való kihasználására. Fehér Sándor csikvármegyei alispán beható tanulmányozás, műszaki férfiak meghallgatása után, a gyergyószentmiklósi járás főszolgabíróját utasította, hogy járási értekezletet hívjon össze. Az értekezleten az alispán, a csiki két város polgármestere, valamint a Ganz féle villamostársaság két főmérnöke és a községek küldöttei vesznek részt. Az értekezletet december 1-én fogják megtartani.

— **Ertekes ünnepi ajándékot** hihetetlen csekély arert képez az 1910. évre szóló Gyermeknaptár, mely az Országos Állatvédő egyesület kiadásában immár 11 év óta jelenik meg. Előttünk fekszik a naptár. A címlapot az állatrázairól országoszerű ismert Vezényi által készített gyönyörű színes kép díszíti, mely a birkanój közepette furulyázó pásztorgyermekeket ábrázol. A 64 nyolcadrét oldalra terjedő és 34 szép képpel illusztrált könyv ára 10 fillér, melyből 2 fillér a tanítók özvegyeinek és árváinak gyámoltására szánt Eötvös-alapot illeti. A Gyermeknaptár legcélszerűbben postautalványon megrendelhető az Országos Állatvédő Egyesületnél, (Budapest, IX, Ernő-utca 11-13.) mely naptárakat portómentesen küldi meg a megrendelőnek. A jelentékeny postaköltség lehető csökkentése érdekében azt kéri az egyesület, hogy egy-egy címre lehetőleg 10 példány rendeltessek meg 1 korona árban.

Várandós anyák

erősítő és az erősítéssel egyidejűleg üdítő szert találnak a

SCOTT-féle csukamájolaj Emulsió ban.

Gyors és erőteljes hatása meglep és gyönyörködöt mindenki. Bevétele kellemes, emésztése könnyű.

Egy kísérlet meg fogja Ön

győzni, hogy az Ön esetében is mily jótékony hatású.

Szoptatás esetében a

SCOTT-féle Emulsió

elejét veszi a bogyadtágnak, bőségesen biztosítja a tejet és a rózsa és virágzó arcúvá teszi a gyermeket.

Egy eredeti üveg ára 2 K 50 f.

Kapható minden gyógytárban.

A Emulsió várszásánál a SCOTT-féle módszer védjegyet a —halászt— kériük figyelmebe venni.

amely 10 perc alatt a legmakacsabb migráint és fejfájást elmulasztja. — Orvosok által ajánlva. **Ára 120.** Kapható minden gyógytárban. — Készíti: **Beretvás Tamás** gyógyszerész 3 dobozzal ingyen posta külföldre. — szállítás.

Ne télovázzék, ha fáj a feje,
hanem használjon azonnal

Beretvás-pastillát,

amely 10 perc alatt a legmakacsabb migráint és fejfájást elmulasztja. — Orvosok által ajánlva. **Ára 120.** Kapható minden gyógytárban. — Készíti: **Beretvás Tamás** gyógyszerész 3 dobozzal ingyen posta külföldre. — szállítás.

MAGYAR ÁSVÁNYVIZ

forgalmi és kiviteli részvénytársaság Budapest, V. Báhory utca 5. szám

Kizárólag természetes magyar ásványvizet hozunk forgalomba.

Borszéki Boldizsár, idült gyomorbag ellen
 Borszéki Főkut az ásványvizek királya kőszvény ellen
 Borszéki Kossuth, vérszegénység ellen
 Bodoki Matild, alkális savanyuviz

Boross, vesebag ellen
 Borhegyi hughajtó
 Bobolli, üdítő viz
 Előpataki, sárgaság ellen
 Felsőrákosi Mária, légsóhurut ellen
 Hargitaligeti, üdítő ital

Horgász, étvágygerjesztő
 Kászoni ut-Salutaris jód és lithium tartalma
 Répáti, égvényes ásványviz
 Székely-Szelters, idült gyomorbagok ellen
 Sztójkai, cukorbetegség ellen

Kérdezze meg az orvosát és megtudja, hogy a

természetes ásványviz

gyógyhatása és kellemes íze össze nem hasonlítható a mesterséges ásványvizekkel.

Magyar ásványvizeinkkel a külföld majdnem összes gyógyvizei pótolhatók.

Amortizációs tisztviselői kölesön

ügyekben

díjmentes felvilágosítást nyújt az „O. m. I. ált. tisztviselő-egylet kolozsvári képviselőisége”

KOLOZSVÁR

Terenc József-ut 7. szám a

Válaszbélyeg csatolandó.

12016 - 1909 (kvi. sz.)

Hirdetmény.

A m. kir. igazságügyminiszter 1906. évi július 6. au 14114-906. szám alatt elrendelte, hogy a székelyudvarhelyi kir. törvényszék, mint kvi. hatósághoz tartozó **Hodgya** község telekkönyveibe felvett mind azon ingatlanokra nézve, melyekre az 1886. évi 29. t. c. 1889. évi 38. t. c. és az 1891. évi 16. t. c. cikk a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelék, az 1892. évi 29. t. cikkben szabályozott eljárás a telekkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan fogantatott eljárás. E célból a helyszíni eljárás **Hodgya** községben 1910. évi január hó 3. ik napján fog kezdődni.

Ezzel fogva felhívtnak: 1. mindazok, kik a telekkönyvekben előforduló bejegyzések nézve óralátót előterjesz-

tést kívánnak tenni, hogy a kiküldött bizottság előtt a kitűzött határnapon kezdődő eljárás a maga alatt jelenjenek meg és előterjesztéseiket igazoló esetleges okirataikat mutassák fel.

2. mindazok, kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átírásra az 1886. évi 29. t. c. 15-18. §-ai és az 1889. évi 38. t. c. 5. 6., 7. és 9. §-ai értelmében szükséges adafókat megszerezni parkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, vagy odahassanak, hogy az átíráshoz telekkönyvi tulajdonos az átírástaz letrejtését a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyilvánítsa, mert küöben ezton jogokat nem érvényesíthetik és a helyeg és illeték elengedési kedvezménytől elesnek;

3. További mindazok, kiknek tényleg már megszűnt kövtelesekre vonatkozó zálogjog, vagy megszűnt egyéb jog van nyilvankönyvileg bejegyezve, ugyszintén az ilyen bejegyzéseket terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jogok törlesztéséről nyilvánítsa véget a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a helyegmentesség kedvezménytől elesnek.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Szekelyudvarhely, 1909 nov. 24

Gyarmathy Ferenc kir. törvényszéki bíró.

Ez már így van és nincs másképp! Bőr, talp,

cipőfelsőrész és e szakmához tartozó mindennemű árucikkek

Szentpétery Károlyné utóda

p. p. Szentpétery Károly

kereskedésében Székelyudvarhely (Alsópiac-tér, régi városháza alatti) friss árukkal berendezve és telemmesen kibővíve — kapható legolcsóbb árak mellett. Már egyszeri bevásárlásnál is mindenki meggyőződést szerezhet, hogy a cég kitűnő áru és olcsó árát minden versenyt felülmúlhat.

Magyar királyi államvasutak.

Igazgatóság.

218292 sz. FIV.

Morzsolts uj (friss) tengeri soronkivüli továbbítása.

A magyar királyi államvasutak

igazgatósága a folyó evben is intézkedés' tett az iran', hogy a morzsolts uj (friss) tengeri, akár zsákokban, akár ömlesztett állapotban (a la rinfusa) kerül feladásra, folyó évi november 28 ikától kezdve visszavonásig, legkésőbbben azonban 1910. évi február hó végéig az előállatok, a friss hús, a friss gyümölcs, a friss főzelek és tojas küldemények kivételével az üzletszabályzat 56. §. 4. bekezdése alapján minden egyéb kocsirakományt felteráru- és gabonaszállomány előtt sorrendben kivüli de az uj (friss) tengeri feladásnak sorredjében rakassék a kocsikba és szállitassék el.

Amennyiben a befuvározás alkalmával a rakásnál éni allana azonnal kocsit rendelkeztetve, a morzsolts uj (friss) tengeri az üzletszabályzat 55. §. (3) pontjának alkalmazása mellett átvevünk mindaddig, míg az allomas tarolási hely felett rendelkezik.

Áru felvételétől kezdve a tengeri és a morzsolts uj (friss) tengeri az üzletszabályzat 55. §. (3) pontjának alkalmazása mellett átvevünk mindaddig, míg az allomas tarolási hely felett rendelkezik.

Buda st, 1909 november 10-én.

A m. kir. államvasutak igazgatósága.

(Utányomás nem díjazatik.)

Magyar királyi államvasutak.

Óda Évrényes 1909 október 1-től. Vissza

Gyv.		Téli menetrend.		Gyv.	
Vv.	Vv.	Vv.	Vv.	Vv.	Vv.
8512	8514	8511	8513	8512	8514
I-III, I-III.	I-III, I-III.	I-III, I-III.	I-III, I-III.	I-III, I-III.	I-III, I-III.
655	820	8910	ind. B.-pest k. p. u. (N.-váradon át 126) érk.	720	730
—	200	1220	B.-pest k. p. u. (Aradon át 153, 126)	605	1230
—	854	611	Kolozsvár (126) (Csatl. Héjasfalván)	510	1050
—	1250	432	Szentagota vásártér	555	935
—	244	1052	ind. Segesvár (126, 133) — érk.	848	602
—	258	1105	Fehéregyháza — — —	836	543
—	308	1113	Bún 211 sz. őrház — — —	828	541
—	316	1122	érk.	820	533
—	340	1132	ind. Héjasfalva (126) — érk.	809	—
—	355	1147	Ujszékely 2. sz. őrház	748	449
—	405	1157	Alsóboldogfalva — — —	739	424
—	419	1216	Székelykeresztúr — — —	731	416
—	427	1224	Bethfalva 6 sz. őrház	721	403
—	438	1134	Nagyalambfalva — — —	711	352
—	457	1234	Nagyalambfalva — — —	703	344
—	513	110	Bögöz — — —	644	319
—	528	123	Bikafalva 11. sz. őrház	632	306
—	544	142	Szekelyudvarhely §	616	250
—	573	910	ind. Székelykocsárd — — — érk.	740	240
—	581	1127	érk. Maros-Vásárhely — — —	526	1210
—	587	553	ind.	—	—
—	603	905	érk. Déda (Borszék-fürdő) ind.	844	1243
—	602	934	ind. Küküllőszög — — — érk.	335	745
—	602	250	érk. Parajd — — — ind.	620	1205
—	650	1244	ind. Sepsiszentgyőr — — — érk.	342	833
—	906	101	érk. Madefalva — — — ind.	—	514
—	1116	314	érk. Gyergyószentmiklós — — — ind.	—	520
—	1101	344	érk. Gyimes — — — ind.	—	1002
—	—	435	Palanca — — — ind.	816	159
—	515	838	ind. Brassó — — — érk.	644	1220
—	645	1050	Sepsiszentgyörgy — — —	439	1016
—	850	110	Kézdivásárhely — — —	324	855
—	1015	228	érk. Bereczk — — — ind.	—	103

Nyomatott Betegh Pál villam-motoros könyvnyomató-intézetében Székelyudvarhely. 1909.

Névjegyek, meghívók, Eljegyzők és Esküvői valamint gyógyszer-jelentések,

ugyszintén mindenféle könyvnyomdai és könyvkötői munkálatok izléses kivitelben, gyorsan és pontosan készülnek

Betegh Pál

villamos gépre berendezett könyvnyomató és könyvkötő intézetében Székelyudvarhely, Kossuth-utca 81. sz. alatt.

Vidéki megrendeléseket azonnal ellintez.

Védjegy: „Horgonyt”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

potléka

egy régiónak bizonyult háziaser, mely már sok év óta legjobb beázósülésnek bizonyult készvénynél, és használ és meghűtésnek.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevételek óvatossá legyünk és csak olyan eredeti üvegeket fogadjunk el, mely a „Horgony” védjegyvel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K-80, K1.40 és K2.- és ügyszólván minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest. Dr. Richter gyógyszerára az „Arany oroslánhoz”, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

BORER!

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható

IZÉLÉS JO KIVITEL! MÉLTÁNYOS ÁRAK!

DIVATOS EKSZEREK:

FÜLBEVALÓK KÁRTOGOK NYAK- ÉS KEZELŐK, MELLTÖK ORÁK, LANCZOK ZSÚZOK ÉVŐSZÓKÖZÖK, EZÜST DISZTÁRGYAK, LEGNA-GYÓBB VALÁSTÉKNAK ES BESZÉRFESI FORRASA

ZIRNER TESTVÉREK

UTODA LISZT HUGO BUDAPEST, IV VACZIUTCA 5. SZEMBEN A KRISTOFERRELLI PORTOS CZIMRE UGYELJUNK! ALAPITOTT 1854-ben KELLŐ BIZTOSÍTÉK MELLETT VIDÉKRE IS SZIVESHÉK KULDOK VALÁSTÉKOT.